

(kijkers 7 x 50) was op genoemde afstand vrij duidelijk, behalve de kleur van snavel en poten. Het verenkleed was grotendeels vuilgeel met wit vleugelveld. Na enkele minuten vloog hij op en streek over het weiland naar de overkant, waar hij zich op aanmerkelijk korter afstand (60 à 65 m) neerliet. Het vliegbeeld was bijzonder mooi door de vrijwel sneeuwwitte vleugels en staart. Hals in S-bocht. Meer dan een half uur hebben we hem zeer goed kunnen waarnemen. Zo nu en dan verdween hij tussen de begroeiing langs het slootje, maar na korte tijd kwam hij telkens terug, eenmaal zichtbaar met een prooi. In verschillende standen en van alle zijden liet hij zich zien. Snavel en poten konden nu ook voldoende duidelijk worden waargenomen. Snavel: grijsachtig geel met een (vrij lange) zwarte punt; poten grijsachtig geel of groen, al naar 't licht er op viel. Enkele malen rekte hij de hals; het beeld was dan opvallend identiek met de foto in de vogelatlas van prof. Vooüs. Eenmaal poetste hij uitvoerig zijn veren. De kuif, die dan heen en weer slingerde, vertoonde een opvallende zwarte dunne streng. De gang van de vogel had veel overeenkomst met die van een Blauwe Reiger, die op proot loert: bedachtzaam schrijdend, misschien wat „deftiger”.

Dat we met een Ralreiger te doen hadden, was na deze uitvoerige en duidelijke waarneming buiten kijf.

Na ruim een half uur vloog hij terug naar de plaats, waar we hem het eerst zagen en daar verdween hij in een dichte begroeiing (riet met wilgen). Geruime tijd hebben we nog gewacht, maar hij kwam niet terug.

Op 21 augustus zijn mijn vrouw en ik zowel 's morgens als 's avonds opnieuw op zoek gegaan, maar zonder resultaat; de heer De Jonge zag hem evenmin op 23 aug., terwijl de ter plaatse wonende landbouwer, die hem 14 dagen lang had waargenomen, de vogel na 20 aug. ook niet meer had gezien.

J. S. Sybrandy.

SUMMARY:

New record of the Squacco Heron

In August 1966, a Squacco Heron stayed in the island of Schouwen, Province of Zeeland, for at least 5 days.

EEN BROEDGEVAL VAN DE KWAK (Nycticorax nycticorax) BIJ RIJSWIJK (G.) IN 1966.

Op 4 september 1966 n.m. bevond ik mij bij de steenfabriek „De Roodvoet” onder Rijswijk (Gld.), waar het terrein een oude rivierbocht en enkele tichelgaten omvat. Bij werkzaamheden aan de Rijn ter hoogte van deze steenfabriek is er in dit gebied bagger opgespoten, waardoor in de herfst van 1965 het waterpeil flink steeg. Het complex, dat dicht begroeid is met ca 10 jaar oud, sterk verwilderd, wilgenbos stond daardoor in het water en vormde zo een zeer aantrekkelijk rust- zowel als fourageergebied voor het waterwild.

Plotseling werd mijn oor getroffen door een, voor mij, onbekend geluid, geproduceerd door een vogel in een zeer dicht wilgenbosje. Na enige tijd werd dit geroep beantwoord door een overeenkomstig geluid dat afkomstig bleek te zijn van 2 uit het N.O. naderende volwassen Kwakken.

De vogel in het bosje ging nu ook op de wieden en hierbij bleek dat dit een eerstejaars Kwak was. Het vederkleed was grijsbruin met gelig-witte vlekjes en spikkels. Hij vloog nogal moeilijk en streek spoedig neer in de top van een wilg, die hij echter na enkele minuten weer verliet. De drie vogels bleven geruime tijd luid alarmerend boven het gebied vliegen, waardoor de sterke verdenking rees dat het hier een broedgeval betrof. Een nader onderzoek was helaas door de hoge waterstand niet mogelijk.

Op 5 september zagen de heren C. Kalden en C. v. d. Ham aldaar een volwassen en een juveniele Kwak, welke luid alarmeerden; op 10 september werden geen Kwakken gezien, op 18 sept. echter weer een juveniel ex., en op de 25e zelfs voor het eerst 2 juveniele ex. Doordat het water intussen flink gezakt was, bleek het toen mogelijk om enige plaatsen te onderzoeken die enkele weken voordien niet bereikt konden worden. Hierbij werd in een ruim 10 jaar oud wilgenbosje een nest gevonden dat ongetwijfeld van de Kwak was. Het lag op ca 50 cm boven de waterspiegel op de onderste takken van een wilgenstruik. Het nestmateriaal bestond vooral uit wilgentakken en twijgen die als een soort fundament waren aangelegd. De hoogte van deze „takkenbos” was ongeveer 50 cm. Hier boven op bevond zich dan het eigenlijke nest, dat opmerkelijk klein was (ongeveer 45 cm diameter) en voor zover kon worden nagegaan vooral uit vast aangetrapte grassen bestond en stonk. Wat niet verwonderlijk is, daar jonge Kwakken 3 tot 4 weken op het nest blijven. Onder het nest werden de resten van een Wilde Eend, alsmede verscheidene fragmenten van vissen gevonden.

In verband met de aard van het gebied is het van belang te vermelden dat in de aangrenzende uiterwaarden op slechts enkele honderden meters afstand een sportterrein van de Rijswijkse voetbalclub ligt, terwijl in de aangrenzende dode rivierbocht door een cutterzuiger grootscheepse werkzaamheden werden uitgevoerd. Het is echter niet de eerste maal dat een zeldzame soort dit gebied als broedterrein uitkiest. In 1958 werden nl. in de toen nog hier gehuisveste Zwarte Sternkolonie 4 nesten van de Witwangstern aangetroffen.

Het is daarom betreurenswaardig dat er plannen gemaakt zijn en deels reeds uitgevoerd worden, om hier een haven aan te leggen. In oktober verschenen enkele bulldozers en enige dagen later was er van de voormalige schoonheid van deze uiterwaard, welke zozeer overeenkwam met de Biesbosch, weinig meer over.

Het is wel opmerkelijk dat in 1958 3 paren Kwakken broedden bij Renkum dat hemelsbreed, niet ver van de Roodvoet verwijderd ligt. Het is voorts niet uitgesloten dat de soort reeds in 1964 of 1965 in dit complex broedde, daar een ter plaatse goed bekende visser de Kwak kende en hem hier zelfs vaker had waargenomen.

Hieruit blijkt wel dat de Kwak over meer aanpassingsmogelijkheden beschikt dan wel wordt verondersteld.

Na de succesvolle vestiging te Renkum in 1958 broedt de soort sinds 1963 in de Limburgse Peel, terwijl in 1966 ook een paartje broedde bij Nieuwkoop. Laatstgenoemd broedsel is echter mislukt (Vj. 14: 184). Een en ander wijst wel op pogingen tot uitbreiding van het broedareaal in Nederland. Hopelijk zullen uit deze regelmatige broedgevallen op den duur permanente vestigingen ontstaan.

Utrecht, nov. 1966.

L. M. J. v. d. Bergh.

SUMMARY:

Breeding-case of the Night-Heron

A breeding-case of the Night-Heron is stated near the river Rhine in the Province of Gelderland in 1966. The adults and fledged young ones were seen and also the nest was found afterwards.

EEN BELANGRIJK VELDKENMERK VAN DE DWERGGANS (Anser erythropus).

Toen wij in oktober-november 1966 een bezoek brachten aan de beroemde ganzen-puszta van Hortobágy bij Debrecen, Hongarije, hoopten wij onder meer de in ons land zeldzame Dwerggans (*Anser erythropus*) beter te leren kennen. Hoewel niet overtalrijk, waren deze sierlijke ganzen toch in minstens 180 exemplaren aanwezig en ze waren dagelijks te zien en vooral te horen. De meeste waarnemingen deden wij tijdens of in onmiddellijke aansluiting op de ochtendtrek, als de ganzen rond zonsopgang van de centrale slaappleaats uitzwermden naar hun voedselterreinen in de puszta en de daaromheen liggende akkergebieden. Toen wij de eerste dag van ons verblijf naar Dwerggansen informeerden, attendeerde Dr. A. Rádo, jager-ornitholoog te Hortobágy ons er op, dat we er niet alleen op moesten letten, dat de roep van de Dwerggans hoger is dan die van de Kolgans (*Anser albifrons*), maar ook dat het rythme sneller is. Dit bleek een waardevolle tip, die ons tijdens ons verblijf in de puszta verschillende malen heeft geholpen vliegende Dwerggansen op te merken. Vermoedelijk valt een verschil in rythme eerder op dan een verschil in toonhoogte. Daar wij dit kenmerk in geen van de handboeken vermeld vonden, leek het de moeite waard de Nederlandse ornithologen op het bestaan en de bruikbaarheid ervan te wijzen.

De snellere rythmiek bleek intussen niet alleen op de roep betrekking te hebben. Het gehele gedrag was gekenmerkt door snellere bewegingen. Op 1 november had eerste auteur het geluk een troepje Dwerggansen van betrekkelijk dichtbij te kunnen bekijken. Toen een groepje ganzen laag boven de grond vliegend naderde, liet hij zich zo snel mogelijk op de grond glijden. De vogels streken op ca 130 m afstand neer en bleken toen 21 Dwerggansen te zijn, waarvan negen eerstejaars, verdeeld over drie families van respectievelijk 4, 3 en 2 jongen. Opvallend was dat de vogels tijdens het grazen veel sneller